

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

Udgivet af
Statens
Planteavlssudvalg

867. MEDDELELSE

71. ÅRGANG 13. FEBRUAR 1969

Forsøg med hestebønnesorter 1967-1968

Forsøgene er gennemført i 2 serier med 9 sorter i forsøg A og 6 sorter i forsøg B. Forsøg A er udført på lermuld ved Aarslev, Askov, Roskilde, Rønhave og Tystofte, medens forsøg B i 1967 og 1968 er gennemført på sandmuld ved Borris og på lermuld ved Roskilde samt i 1968 på lermuld ved Aakirkeby og Tystofte.

Hovedresultaterne er anført i tabel 1, hvor

sorterne er opført efter deres gennemsnitlige kerneudbytte. Ved forholdstalsberegningen er gennemsnitsudbyttet af alle sorter i hver serie = 100.

Wierboon har givet det højeste kerneudbytte i forsøg A, derefter kommer Kleine Thüringer, Breustedts Schladener og Füllbergs Beisaatbohne; Minor har givet det laveste udbytte. I B-forsøget

Tabel 1

	Kerne m. 15 % vand			Råprotein, 1967-68		
	hkg/ha 1967-68	1967	1968	hkg pr. ha	forholds- tal	pct. i tørstof
<i>Forsøg A, 10 forsøg</i>						
Gns. af sorterne.....	42,5	42,3	42,8	11,3	11,3	31,2
Wierboon	50,8	115	123	12,7	113	29,5
Kleine Thüringer	46,4	109	109	12,4	110	31,5
Breustedts Schladener.....	46,1	105	112	12,1	107	30,9
Füllbergs Beisaatbohne.....	43,6	98	107	11,9	106	32,1
Svalöf Primus.....	40,2	97	92	10,5	93	30,8
Maris Bead.....	39,8	93	94	11,1	99	32,7
Herz Freya.....	39,5	97	89	10,0	89	29,6
Dr. Francks Ackerperle.....	39,3	99	86	10,0	89	29,9
Minor.....	37,1	86	88	10,7	95	33,8
L.S.D. 95 pct.....	2,8					0,9
<i>Forsøg B, 6 forsøg</i>						
Gns. af sorterne.....	41,6	40,9	42,0	11,0	11,0	31,1
Erfordia.....	46,0	105	112	11,8	107	30,2
Breustedts Stamm 107/9.....	44,9	106	108	11,9	108	31,2
Füllbergs Dunserer.....	44,4	101	106	11,6	105	30,6
Wieselburger.....	43,6	106	104	11,6	105	31,2
Maxiem.....	38,6	93	93	10,5	95	32,0
Svalöf 0560.....	32,3	88	78	8,7	79	31,6
L.S.D. 95 pct.....	4,2					1,4

Tabel 2

	Højde, cm	Karakterer for lejetil- bøjelighed*	ned- knæk- ning*	Dato for moden- hed	Skal- pct. 1968	Korn- vægt mg	Forslag til så- mængde kg/ha
Forsøg A, antal forsøg ...	7	6	6	9	5	10	
Wierboon	118	0,5	1,5	12/9	15,4	1197	505
Kleine Thüringer	133	1,5	3,3	9/9	13,0	535	225
Breustedts Schladener	125	1,2	1,5	8/9	12,7	505	215
Füllbergs Beisaatbohne ...	119	1,6	3,1	6/9	13,2	601	255
Svalöf Primus	127	1,8	2,5	8/9	13,5	443	185
Maris Bead	142	0,3	1,3	12/9	13,1	390	165
Herz Freya	124	1,1	1,5	6/9	14,0	408	170
Dr. Francks Ackerperle ..	128	1,5	1,3	9/9	14,0	378	160
Minor	144	0,1	1,0	11/9	13,3	352	150
Forsøg B, antal forsøg ...	5	4	4	6	4	6	
Erfordia	142	2,2	2,2	11/9	14,0	431	180
Breustedts Stamm 107/9 ..	124	1,2	1,3	7/9	14,0	388	165
Füllbergs Dunserer	143	2,6	2,0	12/9	12,4	765	320
Wieselburger	144	2,5	1,2	12/9	15,6	368	155
Maxiem	145	0,4	0,4	12/9	13,3	349	145
Svalöf 0560	104	0,9	3,4	31/8	14,5	261	110

* 0—10, 10 = helt i leje eller helt nedknækket.

har Erfordia, Breustedts Stamm 107/9, Füllbergs Dunserer og Wieselburger givet omtrent samme udbytte, medens Maxiém og Svalöf 0560 ligger noget lavere.

Som det fremgår af forholdstallene for kerneudbytte har en del af sorterne forøget deres udbytte i 1968 i forhold til 1967, medens Svalöf Primus, Herz Freya og Dr. Francks Ackerperle har givet mindre udbytte i 1968 i forhold til 1967. Hos Svalöf Primus var plantetallet i 1968 kun ca. 2/3 af det tilsigtede som følge af nedsat spireevne i den anvendte udsæd. Sygdomsangreb på sorterne blev bedømt ved 2 forsøgsstationer i 1968, og bedømmelsen viste bl.a., at Herz Freya og Dr. Francks Ackerperle var lidt stærkere angrebet af rodbrand end de øvrige sorter.

De højeste råproteinudbytter er i begge serier høstet i de 4 sorter, der også ligger højest med kerneudbytte. Forskellen imellem Wierboon og de 3 øvrige højstydende sorter i forsøg A er mindre for råprotein end for kerneudbytte på grund af det ret lave råproteinindhold hos Wierboon. Tilsvarende har Herz Freya og Dr. Francks

Ackerperle med et ret lavt råproteinindhold givet et relativt lavt råproteinudbytte, medens Maris Bead og Minor med et ret højt råproteinindhold har givet et relativt højere udbytte af råprotein end af kerne.

I tabel 2 er anført højde, karakterer for lejetilbøjelighed og nedknækning, dato for modenhed, skalprocent og kornvægt. Endvidere er opført forslag til såmængde, beregnet på grundlag af frøvægte og med 95 pct. spireevne til opnåelse af ca. 40 planter pr. m². Dette plantetal er tilstræbt i forsøgene og kan indtil videre anbefales til brug for praksis. Frøvægtene har varieret fra forsøg til forsøg og fra år til år og vil formentlig variere fra frøparti til frøparti.

Tabel 3 viser kerneudbytte og forholdstal for kerneudbytte ved de enkelte forsøgsstationer, endvidere kerneudbytte og forholdstal ved 2 N-niveau. A-forsøget i 1967 og 1968 og B-forsøget i 1968 er gennemført i 2 afdelinger, een uden kvælstofgødning og een med 30 kg N pr. ha i kalksalpeter. Den forskellige gødskning kan ikke betragtes som et gødningsforsøg, formålet har

Tabel 3. Udbytte og forholdstal for kerne 1967/1968

	Aarslev	Askov	Roskilde	Rønhave	Tystofte	kg pr. ha		
						0 N	30 N	
Forsøg A, antal forsøg	2	2	2	2	2	10	10	
	hkg pr. ha							
Gns. af sorterne.....	42,7	34,5	39,9	47,3	48,5	42,9	42,2	
	Forholdstal, gns. = 100							
Wierboon	127	126	117	121	108	116	123	
Kleine Thüringer	109	115	106	103	113	109	109	
Breustedts Schladener...	109	114	106	105	109	110	107	
Füllbergs Beisaatbohne..	101	105	103	101	103	102	103	
Svalöf Primus.....	93	93	95	92	98	96	93	
Maris Bead	95	89	94	95	93	94	93	
Herz Freya	84	102	90	100	91	93	93	
Dr. Francks Ackerperle .	89	85	91	98	96	92	93	
Minor	91	73	96	86	89	88	87	

	Aakirkeby	Borris	Roskilde	Tystofte	0 N	30 N
	1968			1968		
Forsøg B, antal forsøg	1	2	2	1	3	3
	hkg pr. ha					
Gns. af sorterne.....	40,5	42,9	39,6	44,4	40,5	41,8
	forholdstal, gns. = 100					
Erfordia.....	108	104	112	123	112	108
Breustedts Stamm 107/9 .	113	107	106	109	108	109
Füllbergs Dunserer	102	107	104	115	106	109
Wieselburger.....	104	104	107	103	104	106
Maxiem.....	96	88	96	92	93	91
Svalöf 0560.....	76	90	76	59	78	77

kun været at undersøge, om sorterne reagerede forskelligt overfor kvælstofgødning. Der er ikke konstateret sikre sortsforskelle.

Beskrivelse af sorterne:

Wierboon, hollandsk. Lav, meget stivt strå og kun lidt nedknækning. Meget store frø med høj skalprocent og lavt indhold af råprotein. Modner sent.

Kleine Thüringer, tysk. Godt middelhøj, lidt lejetilbøjelighed og nogen nedknækning. Ret store frø med middelhøj skalprocent og middelhøjt indhold af råprotein. Modner middeltidligt.
Breustedts Schladener, tysk. Middelhøj, ret stivt strå og kun lidt nedknækning. Godt middelstore frø med ret lav skalprocent og middelhøjt indhold af råprotein. Modner middeltidligt.

Füllbergs Beisaatbohne, tysk. Lav, lidt lejetilbøjelighed og nogen nedknækning. Store frø med middelhøj skalprocent og med godt middelhøjt indhold af råprotein. Modner tidligt.

Svalöf Primus, svensk. Middelhøj, lidt lejetilbøjelighed og lidt nedknækning. Middelstore frø med middelhøj skalprocent og middelhøjt indhold af råprotein. Modner ret tidligt.

Maris Bead, engelsk. Høj, meget stivt strå og kun lidt nedknækning. Ret små frø med middelhøj skalprocent og ret højt indhold af råprotein. Modner sent.

Herz Freya, tysk. Ret lav, ret stivt strå og kun lidt nedknækning. Ret små frø med middelhøj skalprocent og lidt lavt indhold af råprotein. Modner tidligt.

Dr. Francks Ackerperle, tysk. Middelhøj, lidt

lejetilbøjelighed og kun lidt nedknækning. Små frø med middelhøj skalprocent og lidt lavt råproteinindhold. Modner middeltidligt.

Minor, belgisk. Høj, meget stivt strå og næsten ingen nedknækning. Små frø med middelhøj skalprocent og meget højt indhold af råprotein. Modner ret sent.

Erfordia, østtysk. Høj, lidt lejetilbøjelighed og lidt nedknækning. Knap middelstore frø med middelhøj skalprocent og middelhøjt indhold af råprotein. Modner middeltidligt.

Breustedts Stamm 107/9, tysk. Knap middelhøj, ret stivt strå og kun lidt nedknækning. Ret små frø med middelhøj skalprocent og middelhøjt indhold af råprotein. Modner ret tidligt.

Füllbergs Dunserer, tysk. Høj, lidt lejetilbøjelighed og lidt nedknækning. Store frø med ret lav

skalprocent og middelhøjt råproteinindhold. Modner ret sent.

Wieselburger, østrigsk. Høj, lidt lejetilbøjelighed og kun lidt nedknækning. Små frø med ret høj skalprocent og middelhøjt indhold af råprotein. Modner ret sent.

Maxiem, belgisk. Høj, stivt strå og næsten ingen nedknækning. Små frø med middelhøj skalprocent og lidt over middelhøjt råproteinindhold. Modner ret sent.

Svalöf 0560, svensk. Meget lav, stivt strå med nogen nedknækning. Meget små frø med middelhøj skalprocent og middelhøjt indhold af råprotein. Modner meget tidligt.

Statens forsøgsstation
Ledreborg Alle, Roskilde

Abonnement på meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlskontor, Rolighedsvej 26, 1958 København V, postgiro 2299, tlf. (01) 350614. Abonnementsprisen er for 1969 9,00 kr. årlig, incl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.